

Korset och Kronan

Nr 22/2020

Jesus säger: Håll fast vid
det du har så att ingen
kommer och tar din krona
(Upp. 3:11)

Frälsningshistorien (del 13, C.F.W. Walther)

Under 1700-talets andra del blev avkristningen värre och värre. Den s.k. neologin innebar att man förkastade de grundläggande kristna lärorna om Kristi gudom och försoningen. Franska revolutionens idéer ledde fram till att människan själv skulle sättas i centrum och förhärligas medan religionen avvisades och smädades. Så kom den öppna ateismen och nyhedendomen att triumfera. Det berättas t.ex. att man vid aftonsången i Stockholm stod i klungor och skrattade åt dem som besökte kyrkan.

Tillståndet inom kyrkorna var också bedrövligt. Rationalismen och neologin kom tidigt att behärska de teologiska fakulteterna. Det berättas att tyska teologie studerande i början av 1800-talet roade sig

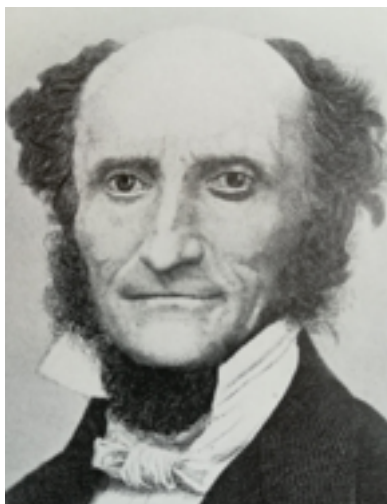

Ordet om korset är en
dårskap för dem som går
förlorade, men för oss som
blir frälsta är det en Guds
kraft (1 Kor. 1:18)

Den gode herden
leder sina får (Joh. 10)

med att gå i begravningsståg
med Bibeln i en kista. De fick ju
lära sig att Bibeln inte längre
var att betrakta som Guds ord
utan som en vanlig, mänsklig
bok med många fel och brister.

C.F.W. Walther (1811-1887)

Troende studenter som
fortfarande ansåg att Gud
talade genom Bibelns ord
hånades och motarbetades.
Präster som vågade predika
evangelium rent och klart fick
stora problem med de kyrkliga

myndigheterna. Den preussiska
staten tvingade också fram en
union mellan lutheraner och
reformerta. Tanken att Bibeln
hade en klar och tydlig lära
skulle med alla medel tystas ner
och helst försvinna helt. Alla
kristna borde förenas utan
hänsyn till vad som lärdes.

Så var läget när *Carl Ferdinand Wilhelm Walther* år 1829 kom till Leipzig för att studera teologi. Han var då 18 år och hade aldrig haft någon Bibel. Fastän fadern var rationalist hade han ändå lärt sina tolv barn att Bibeln var Guds ord. Av barnen var Ferdinand nummer åtta. Bibelns lära var i stort sett okänd för dem. Walther hade bara haft en liten sångbok med några bibelord, som senare blev en dyrbar skatt för honom. Katekesen hade man inte heller, bara en ”miserabel vägledning som innehöll hednisk moral”, skriver Walther.

Själv önskade den unge Ferdinand livligt att få bli musiker. Han var redan en duktig organist. Men fadern

ville inte detta, utan lovade sonen att han skulle få en mindre summa varje vecka om han valde att studera teologi, som också en äldre broder gjorde. De neologiska prästerna hade trots allt en aktad ställning i samhället så länge de inte förföll till att bli "pietister", som var skällsordet för de fromma.

Det som fick Ferdinand att bli en troende kristen var först en bok om prästen Johan Fr. Oberlin (†1826), som brodern Hermann kom hem med från Leipzig. Oberlin var en mycket from och gudfruktig präst som verkade i Elsass-området, nuvarande nordöstra Frankrike. Ferdinand blev gripen av Oberlins orubbliga gudstro och ivriga sociala verksamhet i den egna församlingen. Ferdinand beslöt sig så för att följa faderns råd och studera teologi.

Som teologie studerande var han mycket fattig, men ville ändå använda sina sista pengar till att köpa en Bibel, även om han då en tid måste svälta. Han bad innerligt till Gud om hjälp och köpte så den efterlängtda Bibeln. Nästa dag kom en man från hans hemtrakt med ett kuvert från fadern med extra pengar. Detta hade aldrig skett tidigare och skedde inte mer efter detta. Ferdinand såg det som Guds svar på hans böner.

Ivrigt började han läsa Apostlagärningarna, som han inte känt till tidigare. I skolan hade man haft en usel religionsundervisning. Vi känner ju igen detta från vår egen tid.

Professorerna var med något undantag rationalister. Men det fanns en som hette F. W. Lindner och brukade samla sina studenter privat till bibelstudium ett par gånger i veckan i Franckes efterföljd. Man läste då Bibeln i all enkelhet och bad

tillsammans. Walther blev också med i en krets av troende vänner, där även brodern Otto var med. Den senare mycket framstående teologen *Otto Fürbringer* var också med i gruppen och även flera andra som senare blev kända präster inom Missourisynoden i USA.

Dessa troende teologer fick utstå mycket hån och förakt. Man kallade dem "mörkmän, obskuranter, pietister, svärmare och hycklare". Men ändå var de i sitt inre "glada och lyckliga i sin Gud och Frälsare". Många av dem beskrev senare denna tid som den lyckligaste i hela deras liv.

Så småningom uppstod dock problem. När de läst mera teologi började de fråga sig: Vilken tro har vi egentligen? Är vi lutherska, reformerta eller unierade? De flesta av dem tillhörde ju den lutherska kyrkan, men de hade inga klara begrepp om vad som var den bibliska sanningen.

Till detta kom att en av deras vänner var en något äldre teologie studerande, som var en ivrig anhängare av den s.k. botpietismen. Han menade nu att alla i gruppen borde gå igenom samma andliga utveckling som han själv. Han hade haft en lång period av ånger och skräck för helvetet och en mycket het botkamp. Därför menade han att det var farligt att för tidigt tro på förlåtelsen i Kristus innan man gått igenom motsvarande period av ånger och kval.

Följden blev att glädjen i den lilla gruppen försvann och ersattes av en lagisk dysterhet. Man läste alla möjliga pietistiska böcker, och ansåg att de böcker som betonade botkampen mest var de bästa. Det var böcker av Arnd, Spener, Francke,

Bogatzky, Fresenius och Rambach man studerade. Men när dessa kom in på evangelium slutade man läsa. Sådant är ännu ingenting för oss, menade man.

Ferdinand Walther kom själv av detta in i ett stort mörker. Studenter brukade undervisa barn i olika familjer, och det gjorde också Ferdinand. En gång hade han inte ätit på hela dagen. Den goda och kärleksfulla modern i hemmet ville då bjuda honom på en läcker måltid. Han skämdes för att tacka nej, och åt av maten. Men i sitt inre trodde han att detta var synd. Att njuta så av mat måste vara ett hinder för helgelsen.

Han råkade nästan in i förtvivlan över sitt andliga tillstånd. Men så kom han till familjen Barthel, där fadern var skatterevisor. Detta var ett evangeliskt hem, där alla var glada i sin tro på Jesus och tackade Gud för allt och särskilt för den himmelska friden. Ferdinand skriver att han här fann "en far och mor i Kristus". Särskilt modern fick bli Guds redskap att trösta Ferdinand med evangeliets ord.

Långt senare, år 1881, fick han bli redskapet att jordfästa denna troende kvinna. I sin likpredikan sade han:

"Det var särskilt denna dyra, nu insomnade kvinna som bar mig på sitt moderliga hjärta. När jag gick över tröskeln till hennes hem möttes jag alltid av strömmar med evangelisk tröst från hennes läppar och hon bad dag och natt för mig, främmande yngling, i innerliga förböner inför Gud. Och Gud hörde hennes suckar. Jag fick äntligen frid i Kristus. Jag fick också uppleva det innerliga bandet av gemenskap med henne i Kristus, ett band som varat intill hennes död. O, hur gläder jag mig åt att här nu

offentligt få betyga detta! Men ännu mer gläder jag mig åt att däruppe inför Lammets tron i Guds änglars åsyn och inför alla utkorade få tacka henne för vad hon en gång gjorde mot en av de minsta."

År 1831-32 fick Walther en svår bröstsjukdom. Han var tvungen att avbryta studierna och vistas i hemmet. Men där fann han Luthers skrifter i faderns bibliotek! Under sin långa sjukdomstid studerade han så Luther grundligt och kom till en stor andlig klarhet. Han blev styrkt i sin nya, evangeliska övertygelse och läran om rättfärdiggörelsen genom tron blev mycket dyrbar för honom.

Själv skriver Walther att det *"aldrig blev någon ordning med hans studier och hans boksamlade"*. Det var tillfälligheter som ledde till att han ändå blev en av de läraste lutherska teologerna, som samtidigt var praktisk verksam inom alla möjliga områden. Han skriver att det var Gud som i sin nåd ledde honom rätt genom stora prövningar, vilket gjorde att han i tro och ödmjukhet fick uppleva Guds nåd och ledning under hela livet.

Efter att ha återvänt till universitetet blev Walther så prästvigd, några år efter sina kamrater, som redan var verksamma på många olika orter. Ferdinand var en flitig brevskrivare och höll god kontakt med alla. Han fick då höra om hur svårt det var för troende präster när de höll sig till Guds ord. Själv fick han snart uppleva detsamma.

År 1837 kallades han till Bräunsdorf, där församlingen hade försummats i hög grad under rationalismen. Walther undervisade enkelt med genomgång av Bibelns grundläggande

läror. Under denna tid mognade tanken hos Ferdinand och hans teologvänner att man borde utvandra till Amerika för att fritt få förkunna Guds ord enligt Bibeln och bekännelsen.

Ledande bland utvandrarerna var en präst i Dresden som hette *Martin Stephan*. Han var ursprungligen en linnevävare, som blivit gripen av Guds ord och gjort sig väl förtrogen med biblisk kristendom genom att läsa ett stort antal uppbyggliga böcker. Stephan gav ut ett stort verk i två band om den kristna tron, och detta verk lästes av väldigt många runtom i Tyskland och även i andra länder. Stephan hade förmågan att både predika och skriva enkelt och mycket uppbyggligt.

Det fanns dock några som kritiserade Stephan och även anklagelser om moraliska förseelser hördes. Han levde i ett olyckligt äktenskap och många kvinnor sökte sig till honom för att få andlig vägledning. Detta gav upphov till skvaller och anklagelser. Men myndigheterna undersökte saken flera gånger och fann aldrig någonting felaktigt hos Stephan.

Så gav denne välkände andlige ledare signal till uppbrott år 1838. Han annonserade att de som önskade kunde förena sig med honom i en större utvandring till Amerika med flera fartyg från Bremen. Ferdinand och hans bror Herman hörde till dessa. Med tungt hjärta höll han sin avskedspredikan och for tillsammans med c:a 800 personer iväg med fem skepp från Bremen. Ferdinand skulle åka med skeppet "Amalia", men då det blev för fullt åkte han istället med "Johan Georg". Alla skepp kom fram utom

Amalia, som förliste.

När man kom fram till New Orleans färdades man vidare uppför Mississippi till S:t Louis och Perry County-området. Dit kom man i februari 1839. Alla var mycket fattiga, men offervilligheten var ändå stor. Ferdinand beslöt tillsammans med fem andra teologer att köpa mark till ett teologiskt seminarium.

Med eget arbete byggde man så ett blockhus, som blev den första teologiska undervisningsanstalten bland utvandrarerna. Man skrev till alla föräldrar och fick fem elever. Ämnena var religion, latin, grekiska, hebreiska, tyska, franska, engelska, geografi, matematik, fysik, naturkunskap, filosofi och musik. Efter examen i blockhuset kunde man sedan vinna inträde på universitetet.

Blockhuset

En mycket sorglig sak skedde, som höll på att kullkasta allt. Det visade sig efter någon månad att anklagelserna mot Stephan inte var grundlösa. Han hade bevisligen handlat på ett omoraliskt sätt mot många kvinnor och även gjort sig skyldig till andra allvarliga felsteg. Walther och hans teologvänner skrev ett öppet brev om detta i en spridd tysk invandrartidning där de offentligt avsåg sig all gemenskap och fortsatt kontakt

med Stephan. Han fraktades över Mississippi till ett okänt område på Illinois-sidan som kallade "djävulsugnen". Senare antog han en kallelse till en unierad församling och dog 1846 utan att ha visat någon ånger.

Många har anklagat Stephan för att han redan i Tyskland under lång tid skulle ha varit en dubbelnatur och att han alltid uppträtt som en hycklare. Men trovärdiga bedömare menar, att hans otrohet kommit senare till följd av hans stora berömmelse som ortodox ledare och skribent och genom att så många sökte sig till hans själavård. Han kom också steg för steg att visa allt starkare tendenser till godtycke och självsvåld som ledare av den stora utvandringen. Han uppträdde på senare tid som en mäktig biskop och man hade som vana att buga för honom och kyssa hans hand.

Efter Stephans fall stod de lutherska invandrarna handfallna. Många menade att man begått en allvarlig synd när man lämnade sina prästtjänster i Tyskland, och detta var också anklagelserna från många konservativa i Tyskland. Man frågade sig om man verkligen hade rätt att vara en egen kyrka och kalla egna präster och om man nu istället borde återvända till Europa.

Den som bringade klarhet i situationen var Ferdinand Walther. I några berömda disputationer i Altenburg år 1841 gick Walther noga igenom den bibliska läran om kyrka och ämbete med många viktiga hänvisningar till bekännelsen, fornkyrkan och ortodoxin. På sitt lugna och klara sätt visade Walther att kyrkan finns överallt där Guds ord predikas rent och klart och sakramenten förvaltas

i enlighet med Kristi instiftelse. Kyrkan består av alla sant troende, som också finns inom kyrkor som är villfarande men har kvar så mycket av Guds ord att människor kan bli frälsta. Dessa samfund är verkligen också kyrkor på grund av de troende som finns inom dem. De skall inte upplösas utan om möjligt reformeras.

Men de kristna är skyldiga att hålla sig till sådana kyrkor som i allt är renläriga och håller fast vid Guds ord och sakrament i alla stycken.

Kyrkan har rätt att kalla präster och måste alltså inte vända sig till irrlärliga kyrkor och biskopar för detta. Tanken att man måste återvända till Tyskland för att bli en rätt kyrka var alltså i grunden avvisad. De lutherska invandrarna blev nu genom Walthers framställning övertygade om att de verkligen var en riktig, biblisk kyrka.

Många jämförde Walthers disputation 1841 i Altenburg med Luthers berömda disputation med Eck i Leipzig år 1519. Denna resulterade i Luthers definitiva brytning med Rom medan Altenburg blev signalen till framväxten av en stor fristående kyrka i Amerika, skild från de vid den tiden så avfallna folkkyrkorna i Europa.

Gud välsignade de små församlingarna i rikt mått. När Walther dog 1887 hade Missourisyndoden vuxit till en mycket stor kyrka. Man hade då ivrigt missionerat över hela landet med tonvikt i det område man brukar kalla bibelbältet längs Mississippi och upp till Minnesota. I Saint Louis byggdes redan år 1842 den äldre Trefaldighetskyrkan och snart hade den kring ettusen församlingsbor. 1841 valdes Walther till pastor för hela St.

Louis, där det vid Walthers död fanns nio församlingar.

Seminarier växte och år 1849 blev Walther direktor där med ansvar för hela undervisningen. Själv undervisade han i dogmatik. Dessutom var han under flera perioder Missourisyndodens preses. Han gav från början ut kyrkans största tidning "der Lutheraner" och tio år senare den teologiska månads-tidskriften "Lehre und Wehre", där Walther skrev det mesta själv. Det var djupgående teologiska artiklar och en världsvid utblick över samtiden, där också t.ex. situationen i Sverige behandlades då och då.

Nya Concordia Seminary

En viktig uppgift för Walther var de många synodala sammankomsterna, där han ofta höll uppskattade föreläsningar. Walther var noga med att det skulle vara djupt andliga konferenser, där inte byråkratiska ordningsfrågor skulle stå i centrum. Walther inledde alltid synodalkonferenserna med predikan och bön och föredragen i olika bibliska ämnen publicerades. Det hölls också distriktskonferenser på många olika håll.

Varje vecka predikade Walther också efter ett visst schema i de olika församlingskyrkorna. Han fungerade alltså som en biskop i St. Louis, där

de lokala församlingarna också hade sina egna präster.

Walther hade en otrolig arbetskapacitet. Fastän han själv menade sig vara svag och oorganiserad och tillskrev allting Guds rika nåd allena, framstod han som en mycket framstående och kraftfull kyrkoledare. Men han var samtidigt känd som en enkel och ödmjuk person med mycket humor. När *greve Ernst zu Erbach-Erbach* på sin resa till Nordamerika besökte Walther blev detta en oerhörd upplevelse för greven. Han skriver.

”Jag kan inte tiga om en högst intressant bekantskap jag gjort nyligen. Jag besökte presidenten för Missouri-synoden som också är präst här i St. Louis-församlingen. Han heter Walther och är inte obekant i den teologiska världen... Jag tvekar inte att säga att jag räknar honom som den mest betydande, intressanta och fängslande person som jag har träffat under hela mitt liv.

Hans mångåriga heta kamp för sanningen och hans ständiga strävan att göra allt för att sprida Guds ord har hos denna man lett till en klippfast, orubblig visshet om den lysande sanningen på alla trons områden. Jag blev full av förundran och kom till slutsatsen: Detta är den man som Gud har utsett här och han kunde inte ha funnit någon mera lämplig. Gud har sannerligen använt sig av detta verktyg och byggt sin kyrka i den nya världen trots alla stormar och oväder på bekännelsens klippa.

Genom honom har den lutherska kyrkan fått en ny hemort när den nu fördrivs från det gamla fosterlandet. Lutherdomen sätter nu sitt hopp till Amerika. Medan allt bryts

sönder och splittras i hela världen finns här sädeskornets sanning ren och ofördärvad, obekymrad om gallsorken från hela världen. Här har alla kampens vapen vid sin sida, varje ögonblick beredda att så och vattna och se till att det blir en hundrafaldig skörd. De blanka vapnen får inte rosta och det håller troslivet ungt och friskt. Ingen fiende anses för farlig och inga omständigheter för svåra för att man skall låta dem stå i vägen för sanningen. ...

Professor Walther är en mycket älskvärd och saktmodig man, med skarpa, ädla drag och ljusa, glänsande ögon. Umgänget med honom är ytterst angenämt och lärorikt. Allt blir hos honom klart och tydligt till både form och innehåll. Han går in på alla frågor och kommer snabbt fram till sakens kärna och belyser allt utifrån den. I bevisföring och logik är han övertygande och hans sätt att samtala är överväldigande. Han är orubblig i läran, mild i sitt tal, livlig som en ung pojke. Timmarna går som minuter i hans närvaro.

Till detta kommer en tröstrik glädje, som har sitt ursprung i den välsignelse som Gud har givit åt hans arbete. Med kärlek men också med sorg tänker han på de kyrkliga förhållandena i hemlandet. Särskilt mycket tackade han mig för att jag ville offra av min dyrbara tid för våra kvällssamtal. Senare fick jag av andra veta att just dessa kvällstimmar var hans käraste timmar, och att det var han som offrade sitt arbete för min skull. Så gav han mig många böcker och skrifter och berättade ingående om förhållandena i Amerika. Han har en sådan

klarhet i sin framställning att jag först genom honom fick en tydlig uppfattning om de kyrkliga förhållandena i Amerika.

I allt sitt stora vetande och med hänsyn till allt vad han åstadkommit visar han dock en sådana ödmjukhet och tillbakadragenhet som jag aldrig tidigare mött. Ingenting vill han själv ha gjort. Allt har bara skett av Guds nåd genom hans svaga händer. Mätte han länge få stå där som en pelare i den lutherska kyrkan! – Min amerikaresa har nu kommit till sin höjdpunkt. Tidsmässigt, ty jag har nu halva den fastslagna tiden bakom mig. Andligt sett, ty jag har nu gjort mina mest betydelsefulla bekantskap.”

Så långt greve Ernst. Liknande saker berättas av många andra. Utåt sett framstod Walther för motståndarna som den hårde, förskräcklige och kärlekslöse teologen. Detta berodde på hans fasthet och oböjlighet när det gällde Guds ords sanning. Men även en del motståndare omvittnar hans tålmod och vänlighet. Som person uppträdde han alltid med stor ödmjukhet och omtänksamhet.

Den kände teologen och superintendenten *Max Frommel* (1810-90) berättar om ett möte med Walther och missouri-kollegan Wyneken. Dessa var då i Europa för att genom samtal försöka komma överens med teologen *Wilhelm Löhe*, som ställt sig mer och mer kritisk till Missouri efter att tidigare varit mycket positiv och skickat många blivande präster dit. De lyckades faktiskt i dessa samtal nå en god enighet, som tyvärr förstördes lite senare då Löhe inte ville släppa sina obibliska tankar i fråga om tusenårsriket,

öppna frågor m.m. Men detta visar hur angelägen Walther var om att bevara enigheten i tron och läran.

Den unge teologen *Max Frommel* var vid denna tid ordförande i studentföreningen och fick på sin lott att ta emot Walther och Wyneken. Frommel ordnade en bjudning med många gäster och det var en glad och livlig tillställning. Men Frommel var bekymrad över sitt förhållande till Gud. Han längtade efter frälsningsvisshet men kunde inte finna den. Vid middagen satt han bredvid de amerikanska gästerna. Man talade om rättfärdiggörelsen genom tron allena och Frommel upplevde klarheten i detta som aldrig förr. Hans djupa sökande efter visshet gjorde då att mitt i larmet från alla samtal tog mod till sig och vände sig till amerikanerna och frågade i tysthet: *”Får en människa som känner sig som en fattig syndare och inte vet av någon annan räddning än Kristus, den korsfäste, tro att han står i nåd hos Gud?”*

Walther såg då skarpt på honom och svarade med fast röst: *”Ja, så visst som det finns en levande Gud i himlen!”* Frommel fortsätter: *”Men jag gick därifrån hem till min kammare och jublade på mina knän: Jag tror på syndernas förlåtelse! Och jag sjöng en evangelisk psalm. Från den stunden hade jag frid med Gud genom vår Herre Jesus Kristus. Nu visste jag vad som är det allra mest underbara i luthersk kristendom nämligen vissheten om syndernas förlåtelse. Förundra er därför inte över att jag så ofta predikar över katekesens ord: Där syndernas förlåtelse är, där är också liv och salighet.”*

I sina många böcker och predikosamlingar möter vi den själavårdande Walther, som med stor klarhet och omsorg visar oss

på rättfärdiggörelsen och skillnaden mellan lag och evangelium. Walther hade gåvan att kunna framställa svåra teologiska problem på ett enkelt och tydligt sätt.

För sina elever på seminariet ordnade han veckosamlingar då han vid veckans slut talade om Luther och hans lära. Dit kom också många lärare för att lyssna. Ett resultat av dessa kvällsföreläsningar var boken *”Lag och evangelium”* som gavs ut 1897 (på tyska) efter Walthers död. Det är en underbar bok, där Walther på sitt fina, själavårdande sätt visar den rätta vägen i de många villolärornas djungel. Denna bok riktar sig i första hand till teologie studerande och intresserade lekmän. (Eng. öv. *The Proper Distinction Between Law and Gospel*. St. Louis 1986)

En mycket mera folklig och uppbygglig bok är Walthers postilla i två band. Den har också blivit mycket läst av många generationers kristna. (Amerikanisch-Lutherische Evangelien Postille 1882, även senare eng. öv.).

Så finns samlingsverket *”Works of Carl Ferdinand Wilhelm Walther, 1811-1887. Fort Wayne: Project Wittenberg.”* och *”Selected Writings of C.F.W. Walther”* i flera band, 1981.

För teologer finns en mycket omfattande och viktig pastoralteologi på tyska och engelska (Amerikansk-luthersk pastoral-teologi).

År 2011, till 200-årsminnet av Walthers födelse, spelades det int en videoserie (5 delar, DVD) om Walther och Missourisynoden, producerad av Concordia Seminary. Den skickades till alla församlingar i synoden (idag drygt 2 miljoner

medlemmar).

Tyvärr är Walther mycket lite känd i Sverige och Norden. Det är ett stort och angeläget önskemål att mycket mer av Walthers böcker skulle kunna översättas till svenska och andra nordiska språk.

En orsak till att Walther blivit så lite känd är nog det stora motstånd Missourisynoden mötte i Europa. Man avvisade där blankt tanken på att konfessionella kristna borde bryta med de avfallna folkkyrkorna. I Sverige var det t.ex. endast de s.k. lutherseparatisterna längs norrlandskusten som bröt med Svenska kyrkan omkring 1910-20 när de nya, liberala kyrkböckerna kom. De svenska väckelseledarna (Fjellstedt, Rosenius m.f.) var emot en separation. Man menade att man bör stå kvar inom sitt samfund till dess man blir utdriven. I denna fråga visade lutherseparatisterna tydligt att det rätta i enlighet med Bibeln, fornkyrkan och reformationen är att helt bryta kyrkogemenskapen med en kyrka som håller fast vid falsk lära.

I Tyskland uppstod på 1800-talet några sådana fria, konfessionellt lutherska kyrkor. Den sachsiska frikyrkan ingick kyrkogemenskap med Missourisynoden, och senare även lutherska frikyrkor i Danmark och Finland.

I Amerika utvecklades *Wisconsin*synoden från unionistisk och pietistisk praxis till att också omfatta den bibliska läran om kyrkogemenskapen. Walther fick uppleva detta samgående, som glädde honom oerhört. Den som framför allt ledde utvecklingen inom Wisconsin i bibeltrogen riktning var teologen *Adolf Hoenecke* (†1908).

Så bildades den s.k. *Synodalkonferensen* i Nordamerika, som bestod av flera lutherskt konfessionella kyrkor.

Andra lutheraner i Amerika, framför allt de som kom från Sverige var mer liberala eller pietistiska och blev så i regel motståndare till Walther och Missouri.

På 1880-talet utbröt en stor lärostrid om utkorelsen och omvändelsen. Walther och Missouri höll fast vid den bibliska läran att det enbart är Guds nåd som leder till att en människa blir omvänd. Av evighet har Gud utkorat dem som sedan blir omvända. Mot detta reagerade många och menade att Walther nu lärde som Calvin, en dubbel utkorelse av frälsta till salighet och av övriga till förtappelse.

Men Walther lärde aldrig så utan enbart att utkorelsen sker av nåd allena och att det är människans eget fel om hon säger nej till Gud och så går förlorad.

Resultatet av denna strid blev att många lämnade Missouri, framför allt sådana som kom från Norge. Men Walther och de trogna inom synodalkonferensen var övertygade om att saken gällde Bibelns viktigaste fråga: att Gud ensam, av nåd allena, omvänder alla syndare. Människan kan inte på något sätt med sin egen vilja vara en orsak till sin omvändelse eller utkorelse. Huvudfrågan gällde att man måste hålla fast vid Bibeln, bekännelsen och den lutherska reformationen med dess huvudord: Bibeln allena, Kristus allena, tron allena.

Tyvärr kom den moderna ekumenismen och bibelkritiken också att vålla problem inom synodalkonferensen. Trots att Missouripresidenten J.A.O.

Preuss kraftfullt bekämpade liberalismen lyckades det aldrig för Missourisynoden att återvända till den bibliska läroenhet som hade rätt på Walthers tid.

Som en följd av detta lämnade Wisconsinssynoden synodalkonferensen, som sedan upplöstes. Idag finns det inom Missourisynoden och dess många systerkyrkor runt världen stor oklarhet. Många grupper där är t.ex. för kvinnliga präster och annat som direkt strider mot Bibeln. Därför har en rad mindre kyrkor lämnat Missouri.

Den teologi som Ferdinand Walther fick nåd att kämpa för under hela sitt liv består dock oförändrad. Det är Bibelns rena och klara lära så som den också bekänns i våra lutherska bekännelseskrifter. Det är min innerliga bön och önskan att denna teologi och kyrkliga bekännelse på nytt skall komma att genomsyra den lutherska kyrkan som ett vittnesbörd också för andra kyrkor och för världen.

Låt oss orubbligt hålla fast vid hoppets bekännelse, ty den som har gett oss löftet är trofast (Hebr. 10:23).

I nästa nummer kommer slutet på denna serie om frälsningshistorien.